

Olga Osadcha, doktor nauk ekonomicznych, profesor (Narodowy Uniwersytet Gospodarki Wodnej i Wykorzystania Zasobów Naturalnych, m. Równe), **Victoria Bellinger-Streissner, mgr** (Uniwersytet Gdański, m. Gdańsk)

RACHUNKOWOŚĆ WARIANTOWA I ZARZĄDZANIE WRAŻENIEM W KSIĘGOWOŚCI PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

Wstęp

Reguły stosowane w polskim prawie bilansowym przewidują możliwość różnicowania sposobów ewidencji oraz rozliczeń zjawisk i operacji gospodarczych. Sytuacja taka skutkuje możliwością pojawienia się zróżnicowanych wyników finansowych na poszczególnych operacjach gospodarczych. Szczególnie wrażliwymi są tu rozliczenia aktywów trwałych oraz rzeczowych aktywów obrotowych.

Założenia rachunkowości wariantowej

Rachunkowość wariantowa określa zestaw wariantowych, alternatywnych lub opcyjnych rozwiązań w polskim prawie bilansowym. Rozwiązania te charakteryzują się różnym częściowym wynikiem księgowym takich samych działań gospodarczych [3, s. 37-54]. Działania wykorzystujące to zjawisko L. Michalczyk definiuje jako «inżynierię rachunkowości» [1, s. 7].

W gospodarce rynkowej podstawowym zadaniem przedsiębiorstw jest dążenie do zapewnienia długotrwałego ich rozwoju oraz do generowania zysków. W celu zobrazowania wyników finansowych danej jednostki wykorzystuje się sprawozdania finansowe, których celem jest informacja dotycząca stanu majątkowo-kapitałowego przedsiębiorstwa. Na jego obraz ma wpływ m.in. polityka bilansowa oraz polityka rachunkowości przyjęta przez daną jednostkę i jej rada nadzorcza w przypadku spółek S.A.

Polityka rachunkowości przedsiębiorstwa jest w literaturze definiowana w różny sposób. W literaturze anglojęzycznej, tak jak w polskiej ustawie o rachunkowości stosuje się określenie "polityka rachunkowości", z kolei w niemieckiej literaturze używa się terminu "polityka bilansowa" [2; 6; 7]. Część autorów dopatruje się rozbieżności pojęciowych między nimi, część natomiast traktuje te dwa pojęcia zamiennie. Zakres definicyjny obu tych pojęć zestawia się w poniższej tabeli (tab. 1).

Tabela 1

Zakres polityki bilansowej i polityki rachunkowości

Lp	Polityka	Zakres
1	bilansowa	1) metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego w zakresie w jakim ustawa pozostawia jednostce prawo wyboru, 2) określenie metody sporządzania rachunku przepływów pieniężnych, 3) określenie roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych, 4) wybór szczegółowości sporządzania sprawozdań finansowych, 5) wybór terminu przedłożenia, zatwierdzenia i opublikowania sprawozdania finansowego w przedziale czasowym przewidzianym przepisami ustawy o rachunkowości, 6) podział zysku, 7) wybór momentu powstania zdarzenia gospodarczego przed lub po dniu bilansowym.
2	rachunkowości	sposób prowadzenia ksiąg, w tym co najmniej: 1) zakładowego planu kont, ustalającego wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej, 2) wykazu ksiąg rachunkowych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych z użyciem komputera – wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych, 3) opisu systemu przetwarzania danych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera – opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur i funkcji, 4) systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów.

Źródło: *oprac. własne.*

Dyskusja nad tożsamością i rozbieżnościami tych określeń jest stosunkowo bogata i choć ważna z teoretycznego punktu widzenia, to dla praktyki nie ma większego znaczenia.

Polityka bilansowa wykorzystuje szereg instrumentów mających charakter materialny, formalny i czasowy [8]. Kluczowe z nich przedstawia się w poniższej tabeli (tab. 2).

Tabela 2

Instrumenty polityki bilansowej

Lp	Typ	Charakterystyka
1	Materialne	Obejmują wpływające na: 1) wartość przychodów i kosztów, 2) wartość pozycji aktywów i pasywów, 3) stosowanie rozliczeń międzyokresowych, 4) tworzenie odpisów i rezerw, 5) metody wyceny majątku trwałego i obrotowego.
2	Formalne	Dotyczą możliwości wyboru: 1) sposobu prezentacji danych w sprawozdaniu finansowym, 2) wariantu rachunku zysków i strat, 3) wariantu rachunku przepływów pieniężnych, 4) stopnia szczegółowości informacji dodatkowej i sprawozdania z działalności, 5) uzupełnienia informacji dodatkowej i sprawozdania z działalności dodatkowymi informacjami, 6) sposobu podziału zysków.
3	Czasowe	Należą do nich możliwości wyboru: 1) dnia bilansowego, 2) okresu oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć, 3) terminu przedłożenia, zatwierdzenia i opublikowania rocznego sprawozdania finansowego.

Źródło: Opracowanie własne.

Pod względem możliwości prowadzenia polityki bilansowej przepisy prawne dzielą się na dwie grupy. Pierwszą grupą są przepisy bezwzględnie obowiązujące, drugą stanowią przepisy zapewniające swobodę wyboru określonego rozwiązania w zakresie zasad rachunkowości. Przepisy bezwzględnie obowiązujące formułują konkretne nakazy i zakazy w zakresie prowadzenia rachunkowości. Ich przestrzeganie zapewnia przedstawienie prawdziwej sytuacji finansowej i majątkowej podmiotu.

Z kolei przepisy należące do drugiej grupy wyznaczają obszary polityki bilansowej przedsiębiorstwa, np. sposoby naliczania amortyzacji lub zestaw dopuszczonych metod wyceny zapasów.

Szczegółowe cele polityki bilansowej wynikają z głównego celu przedsiębiorstwa. Ich treść jest zależna od zachowania adresatów, które sprzyja realizacji głównego celu. Zakres celów polityki bilansowej w praktyce jest szeroki. Należą do nich przede wszystkim:

- 1) osiągnięcie odpowiedniej wielkości wyniku finansowego,
- 2) wywarcie wpływu na właścicieli odnośnie podziału zysku po opodatkowaniu,
- 3) obniżenie obciążeń podatkowych (np.przez uzyskanie preferencji podatkowych lub przesunięcie terminu regulowania podatków),
- 4) poprawa płynności finansowej,
- 5) maksymalizacja wynagrodzeń kierownictwa jednostki i utrzymanie przez nich stanowisk,
- 6) poprawa wskaźników finansowych uwzględnianych w ocenie dokonywanej przez nabywców przedsiębiorstwa lub jego akcji, kontrahentów, kredytodawców, jednostkę nadrzędną,
- 7) osiągnięcie odpowiedniej wartości w tych pozycjach sprawozdania finansowego, od których uzależnione mogą być korzyści finansowe pracowników (np.nagrody, premie, odpisy na fundusz świadczeń socjalnych),
- 8) skuteczne prowadzenie kampanii reklamowej,
- 9) pozytywne postrzeganie przedsiębiorstwa przez klientów,
- 10) uzyskanie pozytywnej oceny wydanej przez wierzycieli w przypadku prowadzenia postępowania naprawczego lub układowego.

Osiągnięcie wymienionych celów polityki bilansowej napotyka na wiele ograniczeń. Należą do nich sytuacje, w których:

- 1) polityka bilansowa musi szukać równowagi pomiędzy interesami różnych podmiotów gospodarczych będących adresatami sprawozdania finansowego,
- 2) przy podejmowanych przedsięwzięciach muszą być przestrzegane zasady prawidłowej rachunkowości,
- 3) prawa wyboru ujęcia pasywów i aktywów nie zawsze mogą być w pełni i swobodnie wykorzystane, ponieważ niekiedy są ograniczane określonymi faktami z przeszłości oraz wcześniej podjętymi założeniami, których nie można zmienić,
- 4) zmienność przepisów gospodarczych oraz wprowadzanie ich z mocą obowiązującą wstecz od daty opublikowania, uniemożliwiają stosowanie racjonalnej polityki bilansowej,
- 5) przedsięwzięcia podjęte w danym roku w ramach polityki bilansowej wpływają na skuteczność polityki bilansowej w latach następnych (z uwagi na wymóg ciągłości),
- 6) polityka bilansowa traci częściowo swoją skuteczność przez obowiązek zamieszczania w informacji dodatkowej omówienia stosowanych zasad wyceny przychodów i kosztów oraz aktywów i pasywów [5].

Prawo bilansowe wyznacza ramy, ogólny kształt rachunkowości przedsiębiorstw, jednak nie uwzględnia szczegółowo specyfiki ich działania. Podmioty gospodarcze prowadzą zróżnicowaną działalność oraz funkcjonują w różnych warunkach, dlatego też prawo bilansowe nie może stworzyć idealnego modelu, wzorca dla każdego podmiotu gospodarczego. Z tego względu dopuszczono możliwość by kierownictwo danej jednostki gospodarczej, uwzględniając specyfikę jej działalności, dobrało rozwiązania rachunkowości spośród wielu dopuszczonych prawem w taki sposób, aby jak najlepiej, jak najrzetelniej i najwierniej przedstawić sytuację gospodarczą przedsiębiorstwa w sprawozdaniu finansowym. W ostateczności to kierownictwo przedsiębiorstwa decyduje o wyborze rozwiązań, które składają się na jego politykę rachunkowości, przy czym istotnym kryterium jest uzyskanie pożądanego obrazu firmy.

«Polityka rachunkowości obejmuje zasady, metody i procedury przyjęte przez kierownictwo przedsiębiorstwa przy sporządzaniu i prezentacji sprawozdań finansowych a jej wybór jest prawem podmiotu gospodarczego, zagwarantowanym przepisami prawa bilansowego i zwyczajem». Z kolei A.Jarugowa pisze, że «polityka rachunkowości to zastosowanie przez zarząd przedsiębiorstwa w sporządzaniu sprawozdań finansowych specyficznych zasad, konwencji, reguł i praktyk dobranych odpowiednio do odwzorowania jego rzeczywistej pozycji finansowej, dochodowej i dokonań (...). Jeżeli prawo czy standardy przewidują alternatywne zasady, to ujawnia się zastosowaną politykę polegającą na wyborze między przewidzianymi przez prawo bilansowe zasadami». Natomiast zgodnie z art.3 ust.1 pkt 1 ustawy o rachunkowości [11] (dalej: UoR) przez politykę (przyjęte zasady) rachunkowości rozumie się «wybrane i stosowane przez jednostkę rozwiązania dopuszczone ustawą, w tym także określone w MSR, zapewniające wymaganą jakość sprawozdań finansowych».

Analizując wyżej przytoczone definicje warto zaznaczyć, że polityka rachunkowości jest utożsamiana z zasadami rachunkowości. Należy mieć jednak na uwadze, że polityka rachunkowości jest pojęciem związanym ze swego rodzaju wariantem stosowania zasad rachunkowości, daje również możliwość wyboru zasad przez przedsiębiorstwo. Pojęcie zasad rachunkowości jest określeniem znacznie szerszym, ponieważ obejmuje zasady, w przypadku których jednostka nie ma żadnej możliwości wyboru i które musi bezwzględnie stosować. Przyznana podmiotom gospodarczym swoboda w doborze zasad rachunkowości ma istotny cel, którym jest przedstawienie rzetelnego obrazu sytuacji finansowej przedsiębiorstwa.

Polityka rachunkowości jest narzędziem tworzącym obraz przedsiębiorstwa prezentowany w sprawozdaniu finansowym. W związku z tym przepisy prawa bilansowego nakazują, zgodnie z art.5 ust.1 UoR, aby przyjęte zasady rachunkowości stosować w sposób ciągły, dokonując w kolejnych latach obrotowych jednakowego grupowania operacji gospodarczych, wyceny pasywów i aktywów, w tym również dokonywania odpisów umorzeniowych lub amortyzacyjnych, sporządzania wyniku finansowego i ustalania go tak, by za kolejne lata wynikające z nich informacje były porównywalne [10]. Ponadto jednostki gospodarcze powinny posiadać dokumentację sporządzoną w języku polskim opisującą przyjętą politykę rachunkowości. Jej elementy składowe w minimalnym zakresie określone zostały w art.10 ust.1 UoR i obejmują:

1) określenie roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych,

2) opis przyjętych metod wyceny składników aktywów i pasywów oraz sposobu ustalania wyniku finansowego,

3) zakładowy plan kont, który ustala konta księgi głównej, zasady stosowane przy klasyfikacji zdarzeń, prowadzeniu kont ksiąg pomocniczych oraz zasady powiązania ich z kontami księgi głównej,

4) wykaz ksiąg rachunkowych,

5) charakterystykę systemu przetwarzania danych,

6) informacje dotyczące systemu ochrony danych i ich zbiorów, w tym także ksiąg rachunkowych, dowodów księgowych oraz innych dokumentów będących podstawą zapisów dokonywanych w księgach rachunkowych [9].

Dokumentację obowiązujących zasad rachunkowości, zgodnie z UoR, ustala i aktualizuje kierownik jednostki gospodarczej. Okres jej przechowywania nie może być krótszy niż 5 lat od upływu jej ważności.

Podstawą rachunkowości wariantowej jest wykazywany przez przedsiębiorstwo wynik finansowy, który jest skutkiem operacji gospodarczych jednostki oraz wybranych przez jednostkę metod pomiaru. Wybór danej metody umożliwiają zapisy obowiązującej w Polsce UoR, która stwarza je dzięki dopuszczeniu rozwiązań wariantowych. Wybór określonego wariantu zależy od preferencji danej jednostki gospodarczej. Prawa wyboru odnoszą się w szczególności do:

1) metod ujęcia aktywów i pasywów,

2) metod wyceny aktywów i pasywów,

3) sposobu ustalania wyniku finansowego,

4) podziału wypracowanego zysku lub wskazania źródeł pokrycia strat [4].

Możliwość wyboru przez jednostki różnych wariantów zasad rachunkowości może prowadzić do manipulowania wizerunkiem przedsiębiorstwa. Manipulacja zasadami rachunkowości może być w miarę skutecznie ograniczana przez rzetelne badanie sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta. Biegły rewident w ramach przeprowadzanego badania polityki rachunkowości ma za zadanie wnikliwie rozpoznać wybrane przez jednostkę zasady rachunkowości, stwierdzić ich zgodność z polityką rachunkowości przedsiębiorstwa oraz zweryfikować, czy podmiot stosuje się do wybranych zasad w sposób ciągły. Nie ma on ustawowego obowiązku rozpoznawania działań z zakresu polityki rachunkowości lecz sprawdzenie zasadności przyjętych opcyjnych rozwiązań a także dokonanie oceny działalności, prawidłowości i jasności danych zawartych w sprawozdaniu finansowym w ujęciu ich legalności. Rozpoznanie to powinno być wykorzystane głównie do oceny kondycji finansowej przedsiębiorstwa, spodziewanego jego rozwoju w zakresie możliwości kontynuacji funkcjonowania na rynku.

Z badaniem polityki rachunkowości związane są jednak pewne dylematy. Najistotniejszy z nich dotyczy tego, czy biegły rewident powinien oceniać celowość i zasadność wybranych przez daną jednostkę rozwiązań w ramach przyjętej polityki rachunkowości. Jak pisze K. Sawicki, biegły rewident nie powinien kwestionować wybranych przez badaną jednostkę instrumentów polityki rachunkowości, jeżeli nie są one sprzeczne z obowiązującymi przepisami. Ponadto biegły rewident powinien wyrażać swoje poglądy dotyczące polityki rachunkowości wyłącznie w szczególnych przypadkach gdyż do oceny celowości przyjętych rozwiązań biegły rewident nie jest zobowiązany.

Rachunek zysków i strat jest istotnym źródłem informacji dla osób zarządzających przedsiębiorstwem jak i odbiorców zewnętrznych. Na wysokość wypracowanego wyniku finansowego wpływ ma wiele czynników. Należą do nich zmiany otoczenia i podejmowane przez przedsiębiorstwo decyzje oraz działania. Wysokość wypracowanego wyniku finansowego wpływa na decyzje gospodarcze związane z przedsiębiorstwem, m.in. politykę płac i zatrudnienia. Może wpływać na decyzje pożyczko-i kredytodawców oraz ich skłonność do udzielania wsparcia finansowego, kontrahentów do utrzymania współpracy a inwestorów do inwestowania w dane przedsiębiorstwo.

W przedsiębiorstwach działania z zakresu rachunkowości wariantowej dotyczą przede wszystkim dwóch pozycji bilansowych oraz ich odniesień do kosztów bieżącej działalności przedsiębiorstwa. Są to operacje dotyczące rozliczania amortyzacji (umorzenia) środków

trwałych oraz wartości zapasów przedsiębiorstwa.

1. Michalczyk L. Funkcja informacyjna inżynierii rachunkowości. *Pieniądze i Więź*, 2011. nr 1 (50). 2. Michalczyk L. Model of Accounting Engineering in View of Earnings Management in Poland. *Financial Internet Quarterly e-Finance*, 2012, vol. 8, nr 3. 3. Michalczyk L. Rola inżynierii rachunkowości w kształtowaniu wyników finansowych przedsiębiorstwa. *Rachunkowość wariantowa i odwrócony proces decyzyjny*. Wolters Kluwer Polska, Warszawa, 2013. 4. Michalczyk L. The Role of Accounting Engineering in Shaping the Balance Policy of a Company. *Financial Internet Quarterly e-Finance*, 2012, v. 8, nr 4. 5. Michalczyk L. Significance of Accounting Paradigm in Decision-Making Process in Company Management (as seen through accounting practice based on IAS in Poland and other countries). *Financial Internet Quarterly e-Finance*, 2013, vol. 10, nr 1. 6. Michalczyk L. Use of Statistical Methods in Detecting Accounting Engineering Activities (As Exemplified By the Accounting System in Poland). First Part: Theoretical Aspects of Analysis. *Financial Internet Quarterly e-Finance*, 2013, vol. 9 nr 2. 7. Michalczyk L. Use of Statistical Methods in Detecting Accounting Engineering Activities (As Exemplified By the Accounting System in Poland). Second Part: Empirical Aspects of Analysis. *Financial Internet Quarterly e-Finance*, 2013, vol. 9, nr 3. 8. Michalczyk L. Współczesne nurty rachunkowości w aspekcie realizacji celów ekonomicznych przedsiębiorstw. *Przegląd Organizacji*. nr 2/2011. 9. Stępniewski J. Audyt i diagnostyka firmy, Wyd.AE we Wrocławiu, 2001. 10. Stępniewski J. *Principes de la comptabilité événementielle: vers un robot comptable*, 1987. 11. Ustawa z dnia 29 września 1994 r.o rachunkowości (t.j.: Dz.U.z 2016 r., poz.1047 z późn.zm.).

REFERENCES:

1. Michalczyk L. Funkcja informacyjna inżynierii rachunkowości. *Pieniądze i Więź*, 2011. nr 1 (50). 2. Michalczyk L. Model of Accounting Engineering in View of Earnings Management in Poland. *Financial Internet Quarterly e-Finance*, 2012, vol. 8, nr 3. 3. Michalczyk L. Rola inżynierii rachunkowości w kształtowaniu wyników finansowych przedsiębiorstwa. *Rachunkowość wariantowa i odwrócony proces decyzyjny*. Wolters Kluwer Polska, Warszawa, 2013. 4. Michalczyk L. The Role of Accounting Engineering in Shaping the Balance Policy of a Company. *Financial Internet Quarterly e-Finance*, 2012, v. 8, nr 4. 5. Michalczyk L. Significance of Accounting Paradigm in Decision-Making Process in Company Management (as seen through accounting practice based on IAS in Poland and other countries). *Financial Internet Quarterly e-Finance*, 2013, vol. 10, nr 1. 6. Michalczyk L. Use of Statistical Methods in Detecting Accounting Engineering Activities (As Exemplified By the Accounting System in Poland). First Part: Theoretical Aspects of Analysis. *Financial Internet Quarterly e-Finance*, 2013, vol. 9 nr 2. 7. Michalczyk L. Use of Statistical Methods in

Detecting Accounting Engineering Activities (As Exemplified By the Accounting System in Poland). Second Part: Empirical Aspects of Analysis. *Financial Internet Quarterly e-Finance*, 2013, vol. 9, nr 3. **8.** Michalczyk L. Współczesne nurty rachunkowości w aspekcie realizacji celów ekonomicznych przedsiębiorstw. *Przegląd Organizacji*. nr 2/2011. **9.** Stępniewski J. Audyt i diagnostyka firmy, Wyd.AE we Wrocławiu, 2001. **10.** Stępniewski J. Principes de la comptabilité événementielle: vers un robot comptable, 1987. **11.** Ustawa z dnia 29 września 1994 r.o rachunkowości (t.j.: Dz.U.z 2016 r., poz.1047 z późn.zm.).

Osadcha O. O., Doctor of Economic, Professor (National University of Water and Environmental Engineering, Rivne),
Bellinger-Streissner V., Master (University of Gdansk, Gdansk)

VARIABLE ACCOUNTING AND IMPACT ON FINANCIAL BUSINESS RESULTS

In the article are investigated how the choice of accounting methods influences the formation of different financial results of economic entities. Profit and loss indicators are an important source of information for company managers and external recipients. Many factors affect the value of a financial result. These include environmental changes and company decisions and actions. The amount of financial result generated influences business decisions related to the enterprise, including remuneration and employment policies. This can affect the decisions of the borrowers and creditors and their willingness to provide financial support, counterparties to support cooperation and investors to invest in the enterprise.

It was held a comparative analysis of the concepts of «accounting policy» and «balance sheet policy» in accordance with the rules of Polish law and German accounting practices. Balancing policy instruments are characterized by three qualitative features: material, formal and temporary. The content of the goals of the balance sheet policy of the enterprise is established. It is determined that accounting policy is a tool that shapes the image of an entity presented in the financial statements. Therefore, its components have been detailed to make this tool effective.

It has been found that the ability to choose different accounting policies can manipulate the company image. The manipulation of accounting policies can be effectively limited by a thorough audit of the financial statements of a certified auditor. As part of an accounting

policy audit, the auditor has the task of carefully recognizing the entity's accounting principles, verifying that they are consistent with the company's accounting policies, and verifying that the entity applies the principles selected on an ongoing basis.

There should be some controversial issues involved in auditing accounting policies. The most important of these is whether the auditor should evaluate the desirability and legality of the decisions made by the entity within the accounting policies adopted. We believe that the auditor should not question the accounting policy instruments selected by the entity if they do not conflict with applicable standards. In addition, the auditor should only express his or her views on accounting policies in special cases, since the auditor is not required to evaluate the appropriateness of the decisions made.

Keywords: accounting policy; balance sheet policy; financial statements; variable accounting; accounting methods.

Осадча О. О., д.е.н., професор (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне),
Беллінгер-Стрейсснер Вікторія, магістр (Університет Гданська, м. Гданськ)

ВАРІАТИВНИЙ ОБЛІК І ВПЛИВ НА ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ БІЗНЕСУ

У статті досліджується, яким чином вибір методів бухгалтерського обліку здійснює вплив на формування різних фінансових результатів суб'єктів господарювання. Проведено порівняльний аналіз понять «облікова політика» та «балансова політика» згідно норм польського законодавства та німецької практики ведення бухгалтерського обліку. Охарактеризовано інструменти балансової політики за трьома якісними ознаками: матеріальні, формальні та тимчасові. Встановлено зміст цілей балансової політики підприємства. Визначено, що облікова політика – це інструмент, який формує імідж суб'єкта господарювання, представлений у фінансовій звітності. Відтак, з метою ефективного використання даного інструмента було деталізовано його складові.

Ключові слова: облікова політика; балансова політика; фінансова звітність; варіативний облік; методи обліку.
